

Advocaat Richard Korver is gespecialiseerd in juridische bijstand aan slachtoffers van gewelds- en zedenzaken. Na ruim 20 jaar als pleitbezorger heeft hij ook de keerzijden van het vak van advocaat leren kennen. Hoewel hij weet wat het is om zelf bedreigd te worden, maakt hij zich bozer over een Openbaar Ministerie dat knoeit met bewijs of zich niet meewerkend opstelt.

Zijn autoruiten zijn al eens ingegooid, de camera's van zijn kantoor zijn vernield, en hij is meermaals bedreigd. Sinds alweer enkele jaren laat hij zichzelf en zijn collega's op zijn kantoor daarom trainen om gevaar sneller te herkennen. En intussen weet Korver ook dat bedreigingen en gevaar uit verschillende hoeken kunnen komen. Dat kan uit het criminele circuit zijn, maar net zo goed, als je tegen de politie bezig bent, van mensen die de politie een warm hart toedragen. Ooit zelfs stuurde een politieagent, gewoon met zijn naam en adres erop, een dreigbrief naar zijn kantoor. Meer recent, toen hij tijdens de coronaepidemie enkele coronademonstranten bijstond, vonden sommige mensen daar ook weer wat van, en dan krijgt hij dat ook te horen. 'Terwijl ik denk: jongens, ik ben gewoon mijn werk aan het doen, of ik nou een slachtoffer of een verdachte bijsta.'

Advocaten lopen nu vaker dan voorheen gevaar tijdens hun werk, en bovendien, zo ziet Korver, hebben ze te maken met een overheid die hun veiligheid niet garandeert. Als voorbeeld geeft hij de tragische gebeurtenissen rond zijn cliënt, de curator Philippe Schol, die in 2019 voor zijn huis beschoten werd, vanuit een langsrijdende auto. Politie en justitie wisten dat hij gevaar liep, maar troffen geen maatregelen. 'Wissel maar van stoel met je compagnon', werd zijn cliënt verteld, toen die na de aanslag op zijn leven om kogelvrij glas vroeg. Dat Schol, als curator in een faillissementszaak nota bene in opdracht voor de overheid aan het werk was, maakt Korver daarom extra nijdig, en gebrand op ruimhartige compensatie bovendien. 'Hij overleefde het op miraculeuze wijze, maar is levenslang gehandicapt. Je zou eigenlijk willen dat de overheid om zo'n man heen gaat staan en zegt, wij gaan dit oplossen. Ik hoop voor Philippe dat de overheid dat ook vindt, en hem compleet schadeloos gaat stellen, in plaats van dat de overheid denkt: nou, dat is een leuke eerste zaak om eens even wat jurisprudentie te creëren.'

Zolang de veiligheid van advocaten in het geding is, heeft dat effect op de zaken die zij aannemen, ziet Korver. In zijn hoedanigheid als voorzitter van het Landelijk Advocatennetwerk Gewelds- en Zedenslachtoffers, merkte hij op enig moment dat nog maar twee advocaten in Nederland hun handen durfden te branden aan de heftigste liquidatiezaken.

Om die veiligheid te verbeteren, denkt Korver, overeenkomstig de conclusies uit het OVV-rapport van dit jaar, dat het stelsel Bewaken en Beveiligen een meer centrale aansturing moet krijgen. En, zo zegt hij, meer menskracht. Korver denkt niet dat het alleen een geldkwestie is, maar ook dat dat stelsel nog niet goed is ingericht. Vanuit de overheid voelt hij, niet alleen op beveiligingsvlak overigens, soms wat dedain richting de advocatuur. 'De NCTV acteert nu alleen bij statelijke actoren en hen die in het Rijksdomein vallen. Dus de politiek zorgt wel voor zichzelf als er een meneer met een fakkel voor het huis van een minister staat: dan worden er direct maatregelen getroffen. Je hoort mij niet zeggen dat dat niet moet gebeuren, maar je ziet dat niet terug bij advocaten. En dat is wel vrij typerend, hè?'

De toegenomen gevaren, in combinatie met het overheidsbeleid op het gebied van beveiliging van advocaten maken hem voorzichtiger dan hij vroeger was. Hij laat zijn publieke optredens bij voorkeur niet meer vooraankondigen. En als hij vakgenoten op Instagram ziet delen dat ze voor de wekelijkse borrel in café X zijn, denkt hij: moet je dat wel willen delen?

En dat voortdurend *aan* staan, kost hem soms wel energie. Energie die hij liever zou steken in de zaken waaraan hij werkt.

Want daarin moet hij vaak hemel en aarde bewegen om überhaupt het juiste bewijsmateriaal in het dossier te krijgen. Zoals toen hij de nabestaanden bijstond van Mitch Henriquez, die door politiegeweld om het leven is gekomen. In het dossier zat in eerste instantie alleen het filmpje van de arrestatie, maar dan, zo zegt Korver nog altijd verbolgen, met een filter eroverheen. Zodat je niet kon zien dat Mitch Henriquez paars aanliep bij de arrestatie. 'Dat ik dan als advocaat van nabestaanden een detective moet inschakelen; de goede beelden moet opsporen en die dan in de procedure moet brengen, is te zot voor woorden. En dan hebben we een OM dat drie verschillende verklaringen geeft over waarom die beelden niet meer zijn zoals ze waren. En die verklaringen kunnen niet allemaal tegelijk waar zijn. Als je als Staat gewoon fraudeert met filmmateriaal, als je moedwillig de boel belazert, ja dat gaat mij gewoon te ver.'

Als ander voorbeeld noemt hij een zaak waar hij voor de verdediging van zijn cliënt de registratiestatus van een gerechtelijk deskundige in een rechtszaak probeerde te achterhalen. Via een omweg en met wat gepuzzel wist hij te achterhalen dat een door het OM opgevoerde deskundige niet langer was ingeschreven bij het Landelijke register van gerechtelijke deskundigen. Maar in plaats van een magistratelijk handelende en dankbare Advocaat-Generaal, zegt Korver, kreeg hij een ellenlange brief waarin hem werd verteld dat hij door zijn onorthodoxe werkwijze de procesorde zou negeren.

Dat hij soms veel moet doen voor hij de juiste informatie tot zijn beschikking heeft gekregen, maakt zijn werk soms nogal arbeidsintensief. Dat dwingt hem om selectief te zijn in tegen welke cliënten hij 'ja' kan zeggen. Maar hij prijst zich nog gelukkig ten opzichte van advocaten die louter zaken op toevoeging doen. 'Ik zeg wel eens: mijn betalende cliënten subsidiëren eigenlijk mijn pro-deo-bijstand.'

In die pro deo-bijstand heeft hij zich inmiddels losgemaakt van het zogenaamde high trust-systeem. Met dat systeem krijg je als je wat aanvraagt bij de Raad voor Rechtsbijstand in principe direct je toevoeging of betaling. Steekproefsgewijs controleren ze je, zegt Korver, en als je dan over hun foutmarge heen gaat, word je volledig gecontroleerd en loop je het risico duizenden euro's terug te moeten betalen. Korver kreeg bericht dat hij over die foutmarge was heengegaan. Hij kwam er toen achter dat de Raad voor Rechtsbijstand zaken opeens anders beoordeelde dan daarvoor. Hij legt uit dat hij de slachtoffers bijstaat van twee 'moordbroers', die twee mensen hadden vermoord. Korver had voor twee zaken gedeclareerd, maar de Raad voor Rechtsbijstand zag het als één zaak. 'Ik ben de advocaat van beide families, dat klopt. Maar dat is niet één zaak. Dat zijn twee plaatsen delict. Dat zijn twee dossiers. Dat zijn twee onderzoeken met twee totaal verschillende vorderingen.'

Toen hij erachter kwam dat de Raad voor Rechtsbijstand op die manier te werk ging, zegde hij zijn deelname aan het High Trust-systeem op. En hij weet dat er andere advocaten zijn die óók los willen komen van dat systeem. Want, zegt Korver, het systeem brengt je onafhankelijkheid in gevaar: 'het dwingt je mee te gaan in allerlei krankzinnige beleidswijzigingen en wensen van de Raad voor Rechtsbijstand.' En, zo ziet hij, je krijgt met dat systeem niet zomaar waar je recht op zou moeten hebben. Een advocaat die hij kent, diende daar laatst een verzoek in voor een aantal extra uren voor een zaak. 'En die meneer vraagt nooit extra uren aan. Dus als hij dat een keer doet, dan zal het nodig

zijn. Maar hij krijgt ze niet. Er zal in het verleden heus misbruik zijn gemaakt van het systeem. Maar zoals het nu gaat? Dat is een systeem gevoed door wantrouwen.'

Het hele uitgangspunt, dat we de overheid moeten vertrouwen en de maatschappij moeten wantrouwen, staat Korver niet aan. 'Dat is waar die hele toeslagenaffaire uiteindelijk op neerkomt: institutioneel wantrouwen richting de burger en ook richting zij die geen overheid zijn. Als je een land laat leiden door iemand die er trots op is, dat hij de visie bij de Pearl koopt dan moet het wel een keer verkeerd gaan.'

En ironisch genoeg heeft mede dat wantrouwen van de overheid hem juist wantrouwiger gemaakt in de richting van diezelfde overheid of representanten ervan. 'Als een officier van justitie in een heel serieuze zaak hardop begint te lachen als ik hem vraag om bepaalde informatie, denk ik nu: wat heeft hij te verbergen?'

Soms verdenkt hij de overheid er zelfs van bepaalde zaken moedwillig te traineren, zodat de feiten in een zaak pas boven tafel komen op een politiek handiger moment. Hij heeft dat vermoeden wel eens gehad in de zaak waar hij de moeder bijstaat van een baby die overleed in het aanmeldcentrum voor asielzoekers in Ter Apel. 'Ik heb inmiddels de conceptrapportages van de inspecties die onderzoek naar dit incident doen mogen zien. Nou, ik kan u zeggen, dat had echt niet zo lang hoeven duren.'

Net zoals hij zich ook niet meer aan de indruk kan onttrekken dat er nu ernstige zedenzaken, die eigenlijk voor de rechter zouden moeten komen, geseponneerd worden omdat het aantal zedenzaken hoger is dan het rechtssysteem aankan. 'Als die indruk je bekruipt: dat is niet prettig. In zo'n land wil ik eigenlijk liever niet wonen. Ik wil wonen in een land waar een zaak gewoon voor de rechter komt, en het liefst binnen afzienbare tijd.'

En dat dat lang niet altijd gebeurt, ziet hij vaak genoeg. Korver behandelde net een zaak over seksueel misbruik van een kind, waarbij de oom de verdachte is. 'De politie had tegen de moeder gezegd: u mag er binnen de familie niet over praten, want wij moeten wel onderzoek kunnen doen.' Dat onderzoek heeft drie jaar geduurd. Drie jaar. En dan moeten ze maar afwachten of het tot een veroordeling komt.'

De langer wordende gerechtelijke doorlooptijden, samen met het groeiende maatschappelijke wantrouwen, hebben hun gevolgen, stelt Korver. 'Je ziet dat het rechtssysteem steeds vaker niet meer de eerste keus is. Dat vind ik heel zorgelijk, want als je het voldoende middelen en mensen geeft, is het een goed werkend, relatief neutraal opererend systeem. Volgens mij zit de oplossing erin dat je het systeem zo maakt dat de burger denkt: ja die rechtsstaat, *dat* is waar ik zijn moet.'